UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Iurisdictionum, Iudiciorum, & Criminum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm LXXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96538

Visual Library

quoniam contra.in uer.teſtes.de probatio. & fuit de mēte Bal.in l.ſi maior.C.commu. diuidun. qui dixit, dominium,& diuiſionem probari, quādo probatur, ꝙ quis ſubiit onera prædii, & ex illo fructus percepit, nam ex perceptione fructuum, & cōſequenter ex poſ ſeſſione, quæ ita probatur, iuxta tex. cum ibi not. per Bald.& alios in l.ſiquis.C.finium regundorum. & ex eo, ꝙ ſubiit, & ſoluit onera rei, dominium dicitur ꝓbari, ergo ex ſolo libro æſtimi abſq; ꝓbatione poſſeſſionis dominium rei probari non dicetur. Secundo dico, ꝙ fortè per librum æſtimi antiquum, & in antiquis dominium, & poſſeſſio probari poteſt, ut in d.c. cū cām.& per Soc.in d.conſi.205.qui in hoc caſu conſuluit, ſed nos non ſumus in antiquis, nec liber ęſtimi eſt antiquus, quia factus fuit de anno 1519.iuxta not. in c.1.in fi.de præſcript.in 6.ergo ex cataſtro, ſeu ex libro æſtimi intentio do.Philippæ nō dicetur fundata, nec probata circa dominiū, nec circa poſſeſſionē, & minus circa uſurpationem, & occupationē illius partis terræ ultra lignolam, quia ſic non probatur uſurpatio, & occupatio rei, ſed plenè, & legitimè per plenas probationes, iuxta c.cum ad ſedem.de reſtit. ſpol. l.ſi quando.C.unde ui.& c.fin.quod met.cau.cū ſimilibus. nam † facilius quid probatur in antiquis, puta ēt per ſolā famam publicā, & per alios modos, ꝗbus aliàs plena probatio fieri non ſolet, quā in nō antiꝗs, ut eſt tex.ī d.c.cū cām.ubi plenè de materia habetur.

18 Præterea † & ſi per librum æſtimi poſſint probari cōfinia, ut ſupra, non tamē poteſt per illum probari, terminos fuiſſe, & eſſe poſitos in certo loco, ſeu in certa parte terrę magis, quam in alia, nec ēt aliquē occupaſſe, ut ſupra dictum eſt, nā ſolū liber ęſtimi antiquus, & in antiquis aliquā fidē facit.d.c.cū cām.& in locis ſupra allegatis, & ad ꝓpoſitū poſſem infinita allegare, q̃ plene cumulat Lud.Bologni.in ſuo conſi.4. ¶ Nō obſtat ēt quoddā ſtatutum ciuitatis Fauentiæ, quo diſpoſitū eſt, ꝙ qñ eſt quæſtio finium, & terminorū, illa debeat decidi ex inſtrumentis loquentibus de finibus, & terminis illis, & in imponendis, & terminandis cōfinibus inter quoſcunq; uicinos ſtādum ſit inſtrumētis, alioquin ſi inſtrumenta non extarent, tunc q̃ſtio cōfinium per duos uiciniores terminari debeat; quia reſpondetur, ꝙ ſtatutum habet duo capita, primū de terminandis confinibus per inſtrumenta, aliud de terminandis illis per duos uiciniores bonæ cōditionis, & famæ. In primo aūt capite ſtatuti nos non ſumus,

9 qm̄ † illud loquitur, & habet locū, quando extarēt inſtrumēta hincinde, & ſic plura, & diuerſa, ex antiꝗoribus enim confines terminari deberent, nā cum ſtatutū pluraliter de inſtrumētis loquatur, debet intelligi, quando plura, & diuerſa extarent inſtrumēta.l.ubi numerus.ff.de teſtibus.& l.fin.ff.ad trebel. & cum ſtatutum dicat cōfines debere prius terminari ex inſtrumentis, & antiquiora præualere, innuit extare plura, & diuerſa diuerſimode loquentia, quia cōparatiuum præſupponit poſitiuum.l.ubi aūt non apparet. cū ibi not.ff.de uerb.obliga. Sed in caſu noſtro extat ſolum unum inſtrumentū ex parte do.Philippæ, & nō aliud ex parte eorum, ergo ſtatutū in primo capite non poteſt locum in caſu noſtro habere. Vnde dicendū eſt, ꝙ aut ſumus in caſu ſecundi capitis, in quo ſtatutum uult quæſtionē confiniū debere decidi per duos uiciniores bonæ conditionis, & famæ, & tunc qm̄ ſtatutū in hoc capite non fuit à iudice ſeruatum, prout ſeruari debuit, ſententia dicitur iniuſta, & iniqua, & ideò in cauſa appellationis eſt reuocanda, & annullanda, ſeu corrigenda, aut nos ſumus extra diſpoſitionem ſtatuti, & conſequenter in diſpoſitione iuris cōis, iuxta l. cōmodiſſimè.ff.de liber.& poſthu.& tunc ēt domina Philippa omnino ſuccumbere debebit, ut ex ꝑdictis pleniſſimè cōſtat, & ideò ad iudicē appellationis ſpectat pronūciare benè, & iuſtè fuiſſe ꝓ parte illorū de Lanzonis appellatū, & malè, ac īiuſtè fuiſſe per do. iudicē à quo ad fauorē do.Philippę iudicatū. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Verbis inſtrumenti eſt ſtandum.*

2 *Emptor contra occupatorē rei uenditæ poteſt ad illius recuperationem agere rei uendicatione, uel publiciana, uel actione finium regundorum.*

3 *Emptor dicitur eſſe procurator in rem ſuam.*

4 *Et poteſt intentare actiones ceſſas contra illos, contra quos ipſe uēditor poterat.*

5 *Et habet utiles actiones, ac etiam actionem finium regundorum.*

6 *Actio finium regundorum diuturno ſpatio præſcribitur, & quanto tempore.nu.13.*

7 *Termini antiqui per actionem finium regundorum nō ſunt amouendi, ſed eſt illis ſtandum: & quando id ſit uerum, & quando ſecus.nu.14.*

8 *Per actionem finium regundorum ſuppletur id, quod quis minus habet, & termini apponuntur, nō obſtante priori terminorum inuentione, & quomodo id fiat.*

9 *Et per eam à poſſeſſore iniuſtè rem, ſeu partem detinente uendicatur id, quod iniuſtè detinetur, dummodo per triginta annos is non poſſederit. & nu.15.*

10 *Et illa contra occupatorem etiam partis alterius datur; ut dimittat id, quod de parte alterius, eo ignorante, occupauit.*

11 *Præſcriptio nulla etiam mille annorum cum mala fide procedit.*

12 *Præſcriptio quādo ultra bonā fidem ēt iuſtum titulum requirat.*

16 *Cōmunia bona non poſſunt dici eſſe unius, nec ab uno tantum poſſideri, ſed ab omnibus ſimul pro indiuiſo.*

17 *Teſtis falſitas in uno commiſſa, reddit totum illius dictum falſum.*

18 *Actio ex empto contra uenditorem, & actio finium regundorum contra occupatorem rei uenditæ poteſt per emptorē ſimul in eodem libello cumulari, ut ſuper utraque pronuncietur.*

19 *Actio principalis, & actio acceſſoria in eodem libello, & eodē tēpore poſſunt cumulari, et quādo, et quomodo, ſed nō in diuerſis.*

20 *Actionum cumulatio, parte non opponēte, procedit ēt in caſibus, in quibus aliàs impediretur.*

21 *Actionum cumulatio quando impediatur.*

22 *Venditor, qui iurauit rem tradere, ſi res tradenda in rerum natura reperiatur, ut poſſit tradi, prȩcisè cogitur tradere.*

23 *Iuramentum obligat præcisè ad factum.*

E P I T O M E.

Actionem finium regundorum cōpetere emptori contra occupatorem rei uenditæ, ſeu partis illius, ad eam recuperandum, terminoſq; apponendum, etiā ſi aliqui termini in aliquo loco dictæ rei reperirētur, & eundem emptorem ſimul, eodemq; tēpore in eodem libello poſſe contra uēditorem actione ex empto ad rem tradendum, & contra occupantem rē uēditam actione finium regundorum ad illam relaxandum agere, ut ſuper utraque actione ſententia feratur, hic demonſtratur.

CASVS CONSILII.

MARCVS *de Gottis ex vnà, & Hieronymus, ac Ioannes fratres, & filij quondam Stephani de Gottis ex fratre nepotes dicti Marci ex altera habentes inter ſe plura bona cōia, de anno 1532.ad illorum diuiſionem deuenerūt, & inter alia bona cōia extabat quædam petia terræ tornaturarum decē, uel circa poſita in loco dicto la cochella, quæ pro parte dimidia uerſus Septentrionem data, & aſſignata fuit Marco, & pro alia dimidia uerſus Meridiē, & ſic à parte ſuperiori iuxta illos de Luparis data, & aſſignata fuit dictis Hieronimo, et Ioanni fratribus, ac nepotibus, ut ſupra, cum pactis, & clauſulis in huiuſmodi diuiſionibus apponi ſolitis, & quælibet pars dictorum cōtrahētiū dictas partes, & maximè partes dictæ petiæ*

terræ

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

terræ pro diuiſo tenuit, & poſſedit ſaltem per pactū conſtituti appoſitum in inſtrumento dictæ diuiſionis rogato per ſer Vianū de Naui de Butrio. Sequenti anno deceſſit dictus Marcus relictis poſt ſe Laurentio, Iacobo, et Paulo filijs, ac hæredibus ſuis, inter quos ex una, & dictos Hieronymum, & Ioannem ex altera ortæ fuerunt ſaltem extraiudicialiter nōnullæ quæſtiones, & controuerſiæ occaſione dictorum bonorum, ut ſupra diuiſorum, ac etiā rōne quorundā fructuum ex illis perceptorum: ob quas cōtrouerſias dictæ partes mediāte quodā Sebaſtiano cōi eorum amicabili cōpoſitore ad quandā tranſactionem deuenerunt, in qua inter alia conuentū, & promiſſum fuit, ꝙ terræ, & quælibet alia bona eo modo ſint diuiſa, quo prius diuiſa fuerunt, ſiue ſint, & reperiātur in ea quantitate, & menſura expreſſa in dicta diuiſione, ſiue non, et ſiue ſint in maiori, ſiue in minori quātitate, neutra partium ualeat ab aliqua aliquid petere, exigere, conſequi, uel uendicare, ſed unaquæque ipſarum debeat ſtare tacita, & cōtenta de ijs, quæ ſibi obuenerunt, cuiuslibet menſuræ, & quantitatis fuerint, & eſſe repe riantur, nec inter eos dici, nec agi poſſit de inæqualitate diuiſionis: & ſic in effectu in hac ſecunda tranſactione reſpectu bonorum diuiſorum confirmata fuerūt omnia illa, quæ in dicto diuiſionis inſtrumento facta, cōuenta, & diuiſa fuere, & cōſequenter per hanc tranſactionem dicta petia terræ tornaturarum decem remāſit inter dictas partes æqualiter in duas partes diuiſa, et æqualiter cuilibet parti, uidelicet quinque tornaturæ pro diuiſo cuilibet parti aſſignatæ fuerunt. Demum dictæ quinque tornaturæ, et ſic dimidia dictarum decem tornaturarum, poſitæ à latere ſuperiori iuxta illos de Luparis in totum peruenerunt ad ſolum Hieronymum ex alia diuiſione facta inter ipſum, et fratrem ſuum Ioannem, qui Hieronymus deinde illas uendidit domino Auguſtino cū clauſula ad habendum etc. et cum pacto cōſtituti in forma, et cum promiſſione de euictione, nec non promiſit ipſi domino Auguſtino dictas quinque tornaturas in dicto loco tantas eſſe, et non minus, ut latius in inſtrumento dictæ uenditionis ſcripto, et rogato per ſer Lactantium Panzachium continetur. Qua uenditione facta, cum dictus do. Auguſtinus uellet facere laborare, et colere dictas quinq; tornaturas, Laurentius, et fratres ſupradicti de Gottis ſe oppoſuerunt, dicentes dictum Hieronymum nō habuiſſe in dicto loco quinq; tornaturas terræ, ſed minus uidelicet quantum ſe protendebant uſque ad quendam ſulcum, in quo nullum ſignum alicuius termini aderat, nec aliquis terminus, qui tunc per dictos fratres allegatus fuerit: et ſic in effectu do. Auguſtinus nunquam habuit dictas quinq; tornaturas integras, ob quā rem denunciauit, et proteſtatus fuit dicto Hieronymo auctori ſuo in forma, et poſtea contra illum mouit litem proponendo libellum, in quo petiit, ꝙ dictus Hieronymus cogeretur ad tradendum, et aſſignandum ei dictas quinque tornaturas integras, ſi extarent, ſin autem, condemnaretur ad duplum, damna, et intereſſe ipſius domini Auguſtini, et ad pœnas conuentionales: et in euentum, in quem dictæ quinque tornaturæ præfato Hieronymo aſſignatæ in dicto loco reperirentur, et extarent, ne poſtea aliud fieri iudicium ſuper finibus contingeret, cōtra dictum Laurentium, et fratres pro parte dicti do. Auguſtini in eodem libello petitum fuit, ut dictæ quinq; tornaturæ deberent integraliter per iudicem aſſigna[ri me]diante agrimenſore, qui terminos, et fines inter d[ictum] dominum Auguſtinum, et dictum Laurentium, e[t fra]tres apponeret. Quibus ita in facto præſuppoſitis [con]tingit de pluribus dubitari.

CONSILIVM LXXVIII.

IN propoſita facti ſpecie dubitatur p[rimo]
An per tranſactionē ſubſequutā po[ſt]
diuiſionē dicatur à dicta diuiſione [rece]
ſſum, & præcipuè inquantū dicta pe[tia ter]
ræ tornaturarum decē poſita in loco dicto la C[ochel]
la in diuiſione fuit inter partes æqualiter diuiſa,
eſſe receſſum eſt intrepidè dicendum, immo pe[r tran]
ſactionē factā diuiſio bonorum cōium, put fa[cta]
& prout bona fuerunt in diuiſione aſſignata,
confirmata, & roborata, ueluti ex uerbis trāſa[ctionis]
expreſsè apparet, quibus dicitur, ꝙ eo modo,
runt bona diuiſa, & cuilibet parti aſſignata,
quantitatis, numeri, & ualoris minoris, ſeu
debeant dici, & intelligi aſſignata, & ꝙ tali
ſtandum eſſet, ſed dicta petia terræ tornatur[arum]
poſita in dicto loco la Cochella fuit æqualite[r]
inter dictū Marcum, & Hieronymum, & fra[tres ui]
delicet utrique pro dimidia, ut in dicto in[ſtrumento]
diuiſionis habetur, ergo eodem modo pe[r]
tum tranſactionis ſubſequutum æqualite[r]
diuiſa, & cuilibet parti pro dimidia aſſign[ata]
1 ſe dicitur, † uerbis enim inſtrī eſt ſtandū,
precibus. C. de probat. & Bal. in rub. C. de
Firmum ergo remanet dictū inſtrumentū
2 ¶ Secundo dubitatur. † An dominus Augu[ſtinus]
dictæ quinque tornaturæ à dicto Hieronymo
tæ fuerunt, poſſit agere contra occupatores,
Laurentium, & fratres tenentes partem dict[arum quin]
que tornaturarum ad illarum recuperatione[m]
dicatione, uel publiciana, uel iudicio finium re[gundo]
rum, & poſſe agere concludo, quia ſua intere[ſt]
3 re integras dictas quinq; tornaturas, item quia
ptor dicitur eſſe procurator in rē ſuam propter
lam, quæ ſolet apponi in omnibus inſtrumen[tis]
ditionū, ceſſit omne ius &c. ad tradita per Ba[r.]
in l. per diuerſas. col. pen. C. mādati. Bar. in l.
4 in fin. & l. ſi res. ff. de euict. & ideò † emptor p
nes ceſſas intentare contra illos, contra quos
agere poterat, quia ſuccedit emptor in ius
l. emptor. & ibi Bal. in 1. notab. C. de hæred.
uendi. Bar. in l. 1. col. 5. uerſ. quæro ex form
de actio. & oblig. Bal. in l. ex legato. in fi. C.
l. ſi in ſolutū. & in l. ſi à creditore. ibiq; Bal.
5 & oblig. & Bal. in l. 3. ff. famil. herciſ. Præter
emptor ceſſionarius habeat ſolum utiles a
hr̄ in d. l. per diuerſas. & per Bart. in l. 1. ff. de
oblig. tamen idē dicendū eſt de actione fini
dorum. l. 1. §. penul. ff. fin. regund. ¶ Tertio
An contra uicinum occupantem, ſeu diu po
partē rei meæ, ſeu à me emptæ, ego poſſim
ctione finiū regundorū, quamuis reperirentur
termini antiqui in aliquo loco dictæ rei appo
6 non poſſe, uidebatur, primo quia † contra a
niū regundorū præſcribitur ſpatio diuturno.
7 niū regun. Secundo, quia † per huiuſmodi a
ſunt amouēdi termini antiq, ſed illis eſt ſtan
eos. & in l. ī finalibus. ff. fin. regund. l. 1. & 2.
eod. tit. Sed probatū fuit, terminos antiquos
loco extare, ergo alii nō ſunt apponendi. Te
batū eſſe per duos teſtes pro parte Laurētii
examinatos, ꝙ Marcus, & filii ſui ań, & poſt d
factā poſſederūt dictā petiā terræ uſq; ad
tum terminum nuperrimè demonſtratū, ergo

per noua terminorum impoſitione non ſunt mole-
ſtandi ob eorum longam poſſeſſionẽ, & antiquorum
terminorum inuẽtionẽ, ut ſupra. ¶ Sed præmiſſis nõ
obſtãtibus, ꝯrium in caſu, de quo agitur, eſt dicendũ,
8 & † pro hac opinione in primis allego tex. ſecundum
quod intelligit glo. à ſcribentibus recepta. in l. ſi quis.
C. fin. regundo. quæ exemplificat hoc pacto, ego ha-
beo inſtrumentũ emptionis, in quo cõtinebatur, me
debere habere decem iugera, quæ emerã, & dico me
habuiſſe ſolũ nouẽ, ſeu minus, quàm dicat inſtr̃m, tũc
iudex debet mittere ex officio ſuo agrimenſorẽ, qui
menſuret illam partẽ, quam poſſideo, uel iudex ipſe
ad locum accedat, ut ſciatur, quantũ habeo minus ad
effectum, ut mihi ſuppleatur id, quod deficit, & termi
nos apponi mandet, & iubeat, non obſtãte priori ter-
minorũ inuẽtione d. l. ſi quis. nam mutantur termini
agrorum ex noua perſonarũ ſucceſſione. l. 1. & 2. C.
9 fin. regun. Secundo † actio finium regundorũ licet ſit
in perſonã ſcripta, tamen cõtra poſſeſſorẽ iniuſtè rẽ,
ſeu partem detinentem illa actione uendicatur id, qđ
iniuſtè detinebatur. l. 1. ff. fin. regun. ibiq; glo. 1. & fina
lis. & d. l. ſi quis. quæ iura optimè faciunt pro domi-
no Auguſtino contra Laurentium, & fratres partem
rei emptæ à do. Auguſtino occupãtes tertio. nulli du-
bium, ꝙ Hieronymus, cui in diuiſione aſſignatæ fue-
runt quinque tornaturæ terræ, poterat hac actione fi-
nium regundorũ contra Laurentiũ, & fratres partẽ
rei occupantes agere, argumento d. l. 2. C. fin. regun.
ergo ſi Hieronymo potuit dicta actio ante uenditio-
nem factam ꝯ Laurentiũ, & fratres competere, & ipſi
domino Auguſtino emptori ut ceſſionario illa eadẽ
actio utilis finium regundorũ de iure competere po-
10 tuit per iam dicta. Præterea † ex quo Laurẽtius, & fra
tres ultra partẽ ſuam etiam aliquid de parte Hierony
mi occupauerunt, ipſe Hieronymus actione finiũ re-
gundorũ potuit contra dictum Laurentiũ, & fratres
agere ut dimitterẽt illud, quod de parte Hieronymi,
illo ignorante, occupauerant. l. de modo. ff. finium re
gundorũ: ergo ſi Hieronymus non egit, do. Auguſti-
nus, qui in hoc dicitur ceſſionarius Hieronymi, age-
re poteſt, & iudex ex officio debet mittere ad locum
agrimenſorem unum, uel plures, qui quęſtionẽ finiũ
dirimant menſurando, & fines, ac terminos apponẽ-
do. l. ſi irruptione. §. ad officiũ. ff. fin. regun. ¶ Et quia
tota uis huius hæſitationis conſiſtit in r̃ndẽdo iis, quæ
in contrariũ ſupra fuerunt allegata, ideò non obſtat
in primis, ꝙ actioni finiũ regundorũ ſpatio temporis
diuturno præſcriptũ fuerit, arg. l. pen. & fi. C. fin. regũ.
11 quia † in ſpecie propoſita Laurẽtius, & fratres aduer-
ſarij fuerunt in mala fide, qm̃ ſciunt, & ſcire debuerũt
ad Hieronymũ, & fratrem ſpectare debere dimidiã
integram dictarũ decem tornaturarũ ex inſtrumen-
to diuiſionis factæ cum Marco eorum patre de anno
1532. de quo notitiã habuerũt, & anno ſequẽti 1533.
quando ipſi Laurentius, & fratres cũ Hieronymo fe-
cerunt inſtrumentũ tranſactionis, in quo de dicta di-
uiſione mentionẽ fecerunt, & ideo nulla tẽporis præ
ſcriptione etiam mille annorũ ſe iuuare poſſunt, quia
cum mala fide nulla præſcriptio procedit. c. diligenti.
c. uigilãti. & c. fi. de p̃ſcr. & c. poſſeſſor. de reg. iur. in 6.
c. 1. & ibi gl. in uer. niſi, & docto. omnes. de præſcri. in
12 6. Secundo reſpondeo, quòd † cum nondum lapſum
fuerit tẽpus triginta annorum à die, quo dictus Lau-
rentius, & fratres poſt diuiſionem cœperunt occupa-
re partem illarum quinque tornaturarum dicto Hie-
ronymo in diuiſione aſſignatarũ, certè ultra bonam
fidem neceſſarius etiam fuit iuſtus titulus ad præſcri-
bendũ, ut hr̃ per ſcrib. poſt gl. ĩ d. c. ſi diligẽti. & gl. ĩ d.
c. 1. eo. ti. in 6. l. lõgi. ibiq; Bal. & alii, & l. ſup lõgi, & ibi
omnes. C. de præſcr. long. temporis. Sed Laurentius,
& fratres, qui ſunt in mala fide quoad partem terræ di
cti Hieronymi, nullum titulum habent, nec oſtende-
re poſſunt, ergo nullo modo illam præſcripſerunt. Se-
13 cundo reſpondeo, quòd † actio non tollitur niſi ſpa-
tio ttiginta annorum, nec ſufficit præſcriptio longi
temporis. l. pen. & fin. C. fin. regun. Sed à die, qua diui-
ſio facta fuit, & dimidia dictę petię terræ Hieronymo
fuit aſſignata, nondũ ſunt lapſi anni uiginti, ergo &c.
¶ Non aduerſatur id, quod ſecundo loco ex oppoſito
dicebatur, quòd ex quo probatum fuit, in loco, uſque
ad quem Laurentius, & fratres tenent, extare quoſdã
terminos, petendo alios nouos in alio loco ponẽdos
eſſe, malè agi dicitur. d. l. eos. & d. l. in finalibus. quia
14 pluribus modis reſponderi poteſt, primo, † ꝙ aſſerti
termini, qui demonſtrantur, non ſunt antiqui, nec ve
teres, de quibus iura præallegata loquuntur, qm̃ non
fuit probatum, an hi termini fuerint poſiti ante, uel
poſt occupationẽ à dicto Laurẽtio factam, nec à quo
& de quorum conſenſu fuerint ibi poſiti, cum potue-
rint dici poſiti, & mutati inter aliàs pſonas, inter quas
olim uenditio illorum locorum facta fuiſſet iuxta. l.
1. & 2. C. finium regũdorum. qui termini inter alios,
ad quos bona illa poſtea perueniſſent, in nulla conſi-
deratione eſſent habendi, ut ibi. Secundo ſi dicti aſſer
ti termini dicerentur appoſiti, ut terminarent partes
dictæ petiæ terræ inter Hieronymum, & Laurentiũ,
neceſſe eſt dicere eos fuiſſe appoſitos poſt diuiſionẽ,
ſeu tranſactionẽ inter dictos de Gottis factã, & non
ante, cum bona illa antea eſſent cõia pro indiuiſo, qđ
quidem nõ conſtat, neque probatum fuit, imò teſtes
dicũt, ꝙ tempore, quo Marcus uiuebat, & poſt illius
mortẽ Laurẽtius, & fratres ſemper tenuerunt, & poſ-
ſederunt uſque ad dictos terminos, quod tamen fal-
ſum eſſe conſtat, cum tempore Marci, & filiorum nõ
ſolum illi, ſed etiam Hieronymus, & frater ſimul, & p
indiuiſo ante diuiſionẽ ſupradictam poſſiderent. Præ
terea dicti termini nõ poſſunt dici ante diuiſionem,
& tranſactionem appoſiti, cum omnes ſimul poſſide
rent: & ſi diceretur, illos poſtea fuiſſe poſitos, hoc ſta-
re, & dici non poteſt, quia cum omnes ſimul cõcor-
des fuerint, ꝙ dimidia dictæ petiæ terræ decẽ torna-
turarum ſpectaret ad dictum Hieronymũ, & alia di-
midia ad Laurentiũ, ut in dictis inſtrumentis cõtine-
tur, ſi fuiſſent concordes, ut dicti termini ponerẽtur,
ſanè illi poſiti fuiſſent in medio dictæ petiæ, & ſic in-
ter quinq; tornaruras dicto Lanrentio aſſignatas, &
alias quinq; dicto Hieronymo relaxatas. Sed cum di-
cti termini non reperiantur poſiti in medio, neceſſe
eſt dicere, uel ꝙ illi ad præiudiciũ dicti Hieronymi,
ſuique ſucceſſoris clandeſtinè, & fraudulenter ibi po
ſiti fuerint, uel ꝙ illi dicantur eſſe termini antiquitus
poſiti inter alias diuerſas perſonas, ad quas illo tẽpo-
re ibi circũ circa poſitæ ſpectabant, arg. l. quod princi
pis. in princ. cum glo. ff. de aqua. plu. arcen. Rurſus tẽ-
pore, quo facta fuit diuiſio non ſolum aliorum bono
rum, ſed ẽt dictę petię terræ tornaturarũ decem, uiuẽ
te Marco patre dictorum Laurentii, & fratrum, dimi-
dia illius petiæ terræ aſſignata fuit Hieronymo, & fra
tri, & alia dimidia dicto Marco, & ſequẽti anno inter
Laurentiũ, & fratres filios Marci, & dictum Hierony-
mum, & fratrem idem cõuentum fuit tempore factæ
tranſactionis, ergo nõ eſt ueriſimile, ꝙ Hieronymus,
& frater paſſi fuiſſent, ſeu uoluiſſent, ꝙ termini, qui,
ut aſſeritur, reperiuntur, apponerẽtur in loco, in quo
ſunt ad p̃iudiciũ Hieronymi, & fratris, q̃a nemo præ-
ſumitur uelle iactare ſuũ. l. cũ de indebito. ff. de pbat.
& hæc oĩa inferũt, ꝙ in præiudiciũ Hieronymi, & fra-
tris nõ eſt ſtandum illis terminis ueteribus, cũ ex præ
dictis ꝯrium appareat, arg. eorũ, quę dixit glo. in uer.
monumenta. circa fi. in d. l. 2. C. fin. regũ. & gl. 2. in d. l.
in fi-

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

in finalibus. ff. eodem. Et ideo noui termini ſunt im-
ponendi inter partes dictę petiæ terræ æqualirer inter
præfatos diuiſas, ſecundum quod docet nos glo. 1. in
l. 3. C. eo. q̄ inquit, ꝙ actor agens actione finiũ regun
dorum primo dicere debet, quantũ ipſe teneat, ſecũ-
do, quot iugera, ſeu quantum in loco habere debeat,
tertio mitti debet exequutor, ſeu agrimenſor, qui de
nunciet iudici, quantum actor habeat minus, quã ha
bere debeat, quarto iudex diffiniet, p̄cipiendo agri-
menſori, ut ponat terminos in confinibus ueris, non
obſtantibus aliis terminis non ueris, ut ibi inquit gl.
per illum tex. Quæ oĩa in hoc iudicio ſeruata fuerunt
uſque ad miſſionẽ agrimenſoris excluſiuè. ¶ Non ob
ſtat tertium principale, ꝙ per duos teſtes, ut aſſeritur,
probatum fuerit, ꝙ Laurentius, & fratres ſemper poſ
ſederunt dictã petiã terræ uſque ad dictos terminos
antiquos, nam reſpondetur primo, ꝙ ſi ipſi teſtes in-
telliguntur ſimpliciter de poſſeſſione Laurẽtii, & fra-
trum poſt diuiſionẽ, & tranſactionẽ, hoc ipſi domino
15 agenti non nocet, qm̄ † per actionẽ finium regundo-
rum vẽdicatur id, quod aduerſarius tenet, & poſſidet,
ac tenuit, & poſſedit, qđ de iure eſt, & eſſe debet agen
tis, ut in d. l. 1. in fi. uer. ff. fin. regũ. & per gl. proximè al
legatam per illũ tex. quia uendicatur id, quod ab alio
etiam diu poſſeſſum fuit, & poſſidetur, ad l. officium.
ff. de rei uendicat. per rei uendicationẽ, ac etiam per
actionem finium regundorum d. l. 1. Ergo actio finiũ
regundorum datur contra aduerſarium, qui etiã diu
poſſedit, dummodo non per tempus triginta annorũ
poſſederit. d. l. fin. C. fi. regundo. Sed in hac ſpecie Lau
rentius, & alii ſui fratres non potuerunt dici poſt diui
ſionem poſſediſſe per annos triginta, nec per annos
uiginti, ergo contra illos potuit actio finium regun-
dorum cõpetere. Si uerò teſtes ipſi dicerent, & proba
rent, ꝙ Marcus pater, & eius filii, hoc eſt Laurentius,
& alii ante diuiſionem dictam petiam terræ poſſede-
rint uſque ad dictos terminos per annos triginta cõti
nuos, & ultra abſque eo, quod fuerit poſſeſſa per Hie-
16 ronymum, & fratrem, dico hoc eſſe falſum, qm̄ † cũ
ante diuiſionem, & tranſactionem bona omnia, & di
cta petia terræ eſſent cõmunia pro indiuiſo inter Mar
cum, & filios, & inter dominum Hieronymum, & fra
trem, qui ſimul habitabant, ſequitur, ꝙ Marcus, ſeu
Laurentius, & fratres ante diuiſionẽ non potuerunt
dici ſoli domini, nec ſoli poſſeſſores dictæ petiæ terrę
etiam uſque ad dictos terminos, niſi pro indiuiſo unà
cum dicto Hieronymo, & fratre, quia bona commu-
nia nondũ diuiſa non dicuntur eſſe unius, nec ab alio
poſſideri pro diuiſo, ſed ab omnibus ſimul pro indiui
ſo, argumento l. pomponius. ff. de rei uendic. &, ut di-
xi, ueritas, & falſitas dictorum teſtium poſſet etiã per
pendi ex inſtrumento diuiſionis, & tranſactionis, ex
quibus conſtat, ꝙ dimidia dictæ petiæ terræ tornatu-
rarum decem in diuiſione peruenit ad Hieronymũ,
& fratrem pro diuiſo, & alia dimidia ad Marcum, &
ſucceſſiuè ad Laurentium, & fratres, & ſic æqualiter
adeò, quòd non poteſt dici, quòd maior pars ad Mar-
cum, ſeu ad Laurentium deuenerit, ſed ad utranque
partem tantundem: & ſi teſtes contrarium dicerent,
17 nulla illis fides eſſet adhibenda, cum † falſitas cõmiſ-
ſa per teſtem in una parte ſuæ depoſitionis faciat di-
ctum eius penitus dici falſum, & nullo modo eſſe illi
credendum ad tradita per Bar. in l. eos qui. ff. de falſis
18 cum aliis. ¶ Poſſet etiam dubitari, † an in eodẽ libel-
lo potuerint coditionaliter cumulari actio ex empto
cõtra Hieronymũ uenditorẽ, & actio finium regun-
dorum, quæ eſt quodammõ acceſſoria ad actionẽ ex
empto iuxta text. cum ibi not. in l. 1. & per gloſ. in l. ſi
quis. & ibi in uerſi. finiãtur. cum aliis. C. fin. regundo.
contra ipſum Laurentiũ occupatorẽ partis dictæ di-

midiæ poſtea uenditæ dicto do. Auguſtino: & q
materia cumulationis pluriũ actionũ ſit ampla,
raque capita habeat, ut colligitur ex iis, quæ p
Bar. & omnes in l. edita. C. de eden. tñ aſſumen
ſum, in quo nos ſumus, cõcludo cumulationẽ p
ſe fieri, ut ſuper utraque actione ſit pronuncian
id, quod uoluit gloſ. in l. 3. in uer. ut patefacta. C
gundo. ac ẽt per illa, quæ pulchrè dicit, & prob
Caſtr. in d. l. edita. circa fin. quem cæteri in pr
19 ſunt ſequuti, † inquit enim, quòd in diuerſis li
diuerſo tempore productis non poſſunt cum
actio principalis, & actio, quæ uenit acceſſori
in eodem libello, eodemq́; tempore bene poſſ
ditionaliter cumulari, uidelicet actio principal
rè, & actio acceſſoria, ſeu illa, quæ in conſequen
uenit, cõditionaliter, & pręſertim, qñ id, quod
in utraq;, debebatur de pręſenti, & idẽ ẽt eſſet
quod in actione acceſſoria continetur, pende
turo. Sed in caſu noſtro utrunque, quod in libe
titur, de præſenti debebatur, ergo cumulatio
tuit, & hoc fuit de mente Cyni, & Dyni, quos
& Paul. Caſt. dicit hanc eſſe meram ueritatẽ,
tius per ipſum habetur in d. l. edita. circa fin. Pr
20 † Alex. & alii in d. l. edita. uolunt, ꝙ illis caſibu
cumulatio poſſet impediri, ſi fieret, & pars a
21 hil cõtra opponeret, cumulatio procedat. R
mulatio impeditur, qñ ſententia lata ſupe
li actione ad fauorẽ agentis exceptionẽ r
contra aliam pareret, ad tradita per Bar. &
edita. Sed in caſu, de quo agitur, ſi ſnĩa ad f
mini agentis ferretur ſuper actione ex emp
Hieronymum uenditorẽ, illa non pareret
nem rei iudicatæ contra actionem finium re
rum, imò tunc huic actioni uia aperiretur ad
ut iudex mitteret agrimenſorem, qui terminos
imponeret, ut in d. l. 1. ff. & C. fi. regundo. gl. 1.
quis. & in d. uer. finitur. ¶ Ex pręedictis itaque co
concludo, ꝙ dictus Hieronymus uenditor con
dus, & cogendus eſt ad tradendũ do. Auguſtino
naturas quinque terrę eidem uẽditas, prout illi
iuramento promiſit illas quinq; tornaturas in
& quas tot tantasq́ue eſſe dicto do. Auguſtino
tenebat, & maximè quia in ueritate facta mẽſur
ne dictę petiæ terrę decem tornaturarum rep
tur quinque tornaturæ, quæ fuerunt dicto Hie
mo, & fratri aſſignatæ ſub dimidia illis aſſign
22 pore diuiſionis, & tranſactionis poſtea factæ
cunque uenditor habet facultatẽ rei traden
res reperiatur, præciſè cogitur ad tradend
tur in l. 1. & ibi Bar. ff. de actio. empt. & in l.
nes. ff. de uerb. oblig. quod maximè uerum
uenditor cum iuramento promiſit tradere, &
23 rerum natura reperiatur, quæ tradi poſſit, nam
mentum obligat præciſè ad factum gloſ. in l.
niam. in uer. neceſſè. ff. de condict. cau. data. q
bro recepta eſt ad tradita per Abb. in c. ueniens
reiuran. Socin in rub. ff. de uerb. oblig. col. pen.
in l. 2. §. pen. ff. de dona. Roma. in l. hęreditatem
dem tit. Alex. in conſi. 37. uolu. 2. & in conſi. 91.
eod. uolu. & Moder. in d. l. ſtipulationes non di
tur. cum aliis infinitis, quæ allegari poſſent. Ite
ctus Hieronymus uenditor eſt domino Aug
condemnandus in expenſis litis, & cauſæ, & in
nis, & intereſſe per ipſum paſſis, & in fructibus
dem dominũ Auguſtinũ non perceptis, & qm̄
pars dictarũ quinque tornaturarũ detinetur, &
patur per dictum Laurentiũ, & alios, de quibu
bello, facta mẽſuratione, ex qua cõſtabit, quan
ræ debeat relaxari do. Auguſtino ad comple
dictarum quinque tornaturarum ipſi do. Aug
uendi

uenditarum, ipſe Laurentius, & nepotes ex fratre cõtra quos intentata fuit actio finium regundorũ, condemnandi erunt ad relaxãdum illud, quod de dictis quinque tornaturis occupauerunt, ipſi domino Auguſtino, & ad patiendum, ut per agrimenſorem deputandum imponantur termini, quibus dictæ quinque tornaturæ uenditę ſeparentur à reſiduo, quod ad dictos Laurentium, & alios de Gottis ſpectat, itẽ ad omnes expenſas in cauſa contra ipſum Laurentium, litiſq; conſortes factas. Laus Deo.

S V M M AE.

Rei uendicationem eſſe intentatam quomodo cognoſcatur.
Remedium intentatum ex medio concludendi cognoſcitur.
Vendicationis iudicium duo extrema requirat, & quæ.
In eo an ad obtinendum ſufficiat probare poſſeſſionem longiſſimi temporis, & num. 6. & 14.
5 *Item an ſufficiat probare deſcriptionem in libro æſtimi cum ſolutione collectarum, & onerum fiſcalium, & nu. 6. & 14.*
Dominium in iudicio rei uendicationis ſatis ad obtinendum probatur ex parte agentis per longam poſſeſſionem, per famam publicam, & per deſcriptionem factam in libro æſtimi cum ſolutione onerum, & quando.
Ex præſcriptione triginta annorum etiam ſine titulo acquiritur dominium utile, & rei uendicatio utilis cauſatur.
8 *Et de illo ſatis eſt probare in rei uendicatione, in cuius libello de dominio, uel quaſi propoſitum eſſet.*
9 *Liber æſtimi, & cataſtri quando dominium, & poſſeſſionem probet, & num. 13. & 15.*
10 *Dominium quo caſu alteri ſine traditione acquiri poſſit.*
11 *In facto antiquo ſtandum eſt famæ publicæ.*
12 *Solutio ex diuturnitate tẽporis iã diu elapſi p̃ſumitur, & ꝓbatur.*
13 *Dominium facilius, quàm poſſeſſio transfertur.*
16 *Dominium ex poſſeſſione quando inferatur, & probetur.*

EPITOME.

Dominium ad obtinendum in iudicio rei uendicationis ſufficienter probari ex longa poſſeſſione, ex fama publica, & ex deſcriptione in libro æſtimi facta cum ſolutione onerum ſimul concurrentibus, demonſtratur.

CONSILIVM LXXIX.

IN cauſa domini Ioannis Pauli agentis cõtra Franciſcum ſuper reſtitutione, & relaxatione cuiuſdam petiæ terræ, de qua in actis, & in qua pronunciatum fuit ad fauorem dicti do. Ioannis Pauli, & pro parte dicti Frãciſci appellatum, uiſo proceſſu unà cum dubiis ſubtiliter ab Excellentiſſimo do. Iudice propoſitis, in primis prӕſuppono id, quod partes etiam, & ipſe iudex
1 præſupponere uidentur, † quod pro parte dicti domini Ioannis Pauli intẽtata fuit rei uendicatio, nam ipſe in libello dicit petiam terræ ad ſe ſpectare, & pertinere iure dominii, uel quaſi, & concludendo petit Fraciſcum reum conuentum cogi, & compelli ad ſibi relaxandum, & reſtituendum dictam petiã terræ, quæ omnia demonſtrant intentatam fuiſſe rei uẽdicationẽ iuxta ea, quæ habẽtur per Archid. in §. de poſſeſſione 2. q. 6. ſuper intelligentia c. cũ ad ſedem. de reſtit. ſpolia. & ibi Ioan. Andr. & per Specula. & Ioan. And. in addit. in tit. de libelli obla. in §. fi. uerſ. hoc autem notandũ. & in tit. de petit. & poſſ. Alex. in cõſ. 96. in 5. uol. uerſi. ſed ita eſt. Bal. in l. pen. C. de ſentẽ. quæ ſine certa quanti. prof. & Federicus de Senis in conſi. 283. Sic. n. in huiuſmodi iudicio petitur, ac concluditur, prout per do. Ioannem Paulum petitũ, & concluſum fuit, ut in locis præallegatis. Ergo dicẽdũ eſt rei
2 uendicationẽ fuiſſe intentatã, quoniã † ex medio cõcludẽdi cognoſcitur, quod remediũ intentatũ fuerit ad tradita p Bar. in l. certi cõdictio. in prin. ff. ſi cer. peta. in 2. col. & in l. ſi prius. in 5. oppoſ. ff. de noui oper. nuncia. Angel. in l. naturaliter. §. nihil cõe. in 5. lectura. ff. de acquir. poſs. Bal. in l. 2. ad fi. C. de petit. hæred. Anto. de Butr. in c. fi. ĩ 5. notabi. de iudi. & in c. ex parte. in 5. & 7. notab. de foro cõpet. Alex. in l. 1. in princ. ff. de eden. & Ange. in cõſ. 37. cũ ſimilibus. Secundo
3 p̃ſuppono id, quod eſt apud oẽs uulgatiſſimũ, ꝙ † in iudicio rei uẽdicationis duo requirũtur extrema, primum, ꝙ ex parte agentis probetur uerũ dominium, aliud ꝙ ex parte rei cõuenti probetur poſſeſſio, uel ſaltẽ detentatio. l. in rẽ. in princ. ff. de rei uẽdica. iuncta l. unica. C. de alien. iud. mut. cau. fac. & ibi glo. & l. officium. ibiq; Bart. ff. de rei uẽdic. cũ ſimilibus. Nec
4 † ſufficeret ex parte actoris probare ſe olim, & prius, rẽ poſſediſſe etiam per tempus longiſſimũ, & cũ bona fide ad effectum, ut directa rei uendicatio detur, ſed ſolum utilis, ſic enim nõ acquiritur, uerum, & directum dominium, quod cauſat rei uendicationẽ directam, etiam ſi non probaretur alium prius poſſediſſe, ut in l. 1. in princ. ibiq; Bar. & alii doct. cõmuniter, & in l. rem, quæ nobis. ff. de acquir. poſſ. ſed tantũ utile acquiritur, quod utilem rei uẽdicationẽ cauſat, ad tradita per glo. in d. l. in rẽ. & ibi Bar. & alij, & uidetur tex. in §. præſcriptionũ. 16. q. 3. quicquid dicat ibi glo. quę uiolat illũ tex. & habetur in l. ſi quis emptionis. C. de præſcript. triginta annorum. ubi doct. Salice. & alii communiter poſt glo. id ponunt: & dicit Innoc. in c. illud. in uerſic. nobis uidetur. de præſumptio. quẽ Bald. in d. l. in rẽ. refert, ac ſequitur, quòd qui probat ſe cum bona fide longo tempore rem ut ſuam poſſediſſe, ac etiã per famam publicam uiciniæ probauit rem eſſe ſuam, nõ poterit in iudicio rei uẽdicationis obtinere, & idem ſenſit Abb. in c. cũ ad ſedẽ. de reſtit. ſpolia. & in terminis hoc uidetur probare text. in l. 2. C. de probatio. ubi ꝗ agit rei uendicatione obtinere nõ põt, niſi probet ſe dominum, quod multis modis probatur ſecundũ not. in d. l. in rẽ. & habetur per illũ tex. & ibi gloſ. & doct. in l. traditionibus. C. de pactis. alioquin ſi agẽs non probet ſe dominũ, reus ex eo, qđ poſſidet, cẽſetur dominus quo ad effectũ excludẽdi agentẽ, ut in d. l. 2. ibiq; Bal. & alii. Nec † ex eo ꝗs pro-
5 bat ſe dominum ad obtinẽdũ in iudicio rei uendicationis, quòd fuerit, & ſit deſcriptus in libro æſtimi, & collectas, ac onera fiſcalia ſoluerit. l. ſolẽnibus. C. de rei uẽdica. l. ſi pater. C. de actio. empt. l. ſi functiones. & l. cenſualis. C. de donatio. l. quidã in ſuo. & ibi Bal. & alij. ff. de condit. inſtit. Alexã. in conſi. 10. uol. 4. & l. ſcripturas. C. ꝗ potio. in pigno. hab. cũ ſimilibus. Ex ꝗbus omnibus infertur, ꝙ cum dictus do. Ioannes Paulus poſſeſſionẽ dictę petię terrę per teſtes ſimpliciter probauerit, & per famam publicam probauerit rem fuiſſe auctorũ ſuorũ, & ſic ad eũ debere ſpectare, itẽ ꝙ Matthæus auctor ipſius do. Ioannis Pauli fuerit in libro æſtimi deſcriptus, ac collectas, & onera ratione dictæ rei ſoluerit, ſequitur, quòd ex his pro parte domini Ioannis Pauli non dicitur probatum dominiũ, & ipſe in hoc iudicio appellationis obtinere non poteſt. ¶ Præmiſſis tamen non obſtãtibus, contrarium eſſe uerius exiſtimo, ꝙ dominium fuerit ſufficienter
6 probatũ, nã & † ſi lõga poſſeſſio ſola in iudicio rei uẽdicationis, & ſimplex fama publica nõ arguat dominium ex parte agentis iuxta ea, quę habentur in c. ueniens. de teſti. & in l. 3. ff. eod. tit. cũ ſimilibus. nec ſimplex deſcriptio facta in libro æſtimi cum ſolutione onerũ, ut ſupra, tamẽ ex quo unũquodq; de per ſe facit quoddam indiciũ, vt in locis pręallegatis, & maximè ĩ antiquis. Bar. in l. celſus. ff. de uſucap. Hoſtien. ĩ c. inter dilectos. de fid. inſtrum. Bar. in l. pen. in prin. circa fi. ff. de cõd. inſt. Bal. & alij ĩ l. proprietatis. C. de probat. & Alex. in cõſ. 1. uol. 4. ſi hæc oĩa ſimul cõcurrant, prout in caſu noſtro concurrunt, principaliter

dicentur